

Foundations of Halacha 12.2 - Pas Haba'ah B'kisinin - The Non-Bread

1. Gemara Berachot 41b

It was stated: [If] they brought before them figs or grapes during the meal: Rav Huna said: The fruits require a blessing before [eating] them, but they do not require a blessing after eating them. So too said Rav Nachman: They require a blessing before [eating] them, but they do not require a blessing after eating them. Rav Sheishes says: They require a blessing both before and after [eating] them, for there is nothing that requires a blessing before it and does not require a blessing after it other than *Pas Haba'ah B'kisinin* alone.

[The ruling] of R' Chiya disputes this, for R' Chiya said: [The blessing on] bread discharges the blessing obligation for all types of food, and [The blessing on] wine discharges the blessing obligation for all types of beverages.

Rav Papa said: The Halacha is: Foods that come as a result of the meal during the meal - do not require a blessing, neither before nor after them. Those that come not as a result of the meal [but] during the meal - require a blessing, both before and after them.

2. Rashi

Pas Haba'ah B'kisinin – after eating and reciting *Birkat Hamazon*, it was common for them to bring *kisinin*, and those are toasted grain, for they are beneficial for the heart, as we say in general, *These kisinin that are good for the heart (Eruvin 29b)*. They would bring with them bread that was kneaded with spices - there are some that make them [in the shape of] birds or trees – and they eat a small amount from them. Since they place in it a great amount of spices, nuts and almonds, and it is eaten in small amounts, they did not require the “One-Blessing Abridgement of Three” {“*Al Hamichya*”} for it, similar to the ruling on bread of *orez* {rice} and *dochan* {millet}, about which we say in this chapter: *Before, we recite at the beginning “Borei Minei Mezonot”, and at the end, nothing.*

3. Tosefot

other than *Pas Haba'ah B'kisinin* – which requires a blessing before and does not require a blessing after it, aside from *Borei Nefashot Rabot*, for it, similar to the ruling on bread of *orez* {rice} and *dochan* {millet}, about which we say in this chapter: *Before, we recite at the beginning “Borei Minei Mezonot”, and at the end, nothing.*, since they placed in them many almonds. Rashi explained [that this applies] even if he one ate one of [these breads] after having recited *Birkat Hamazon*. This does not appear correct. For one, we said above, *Any food that contains one of the Five Species of Grain, one recites on it the “One-Blessing Abridgement of Three”*. Furthermore, why does he choose *kisinin* – let him say also *orez* and *dochan*? One must explain that this [Gemara] is discussing during the meal, before reciting *Birkat Hamazon*, which is what the Gemara had been involved in, and it is saying as follows: *other than Pas Haba'ah B'kisinin – which is served during the meal before reciting Birkat Hamazon – that*

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מא עמוד ב

איתמר: הביאו לפניהם תאנים וענבים בתוך הסעודה; אמר רב הונא: טעונים ברכה לפנייהם ואין טעונים ברכה לאחריהם. וכן אמר רב נחמן: טעונים ברכה לפנייהם ואין טעונים ברכה לאחריהם; ורב ששת אמר: טעונין ברכה בין לפנייהם בין לאחריהם, שאין לך דבר שטעון ברכה לפניו ואין טעון ברכה לאחריו אלא פת הבאה בכסנין בלבד. ופליגא דרבי חייא, דאמר רבי חייא: פת פוטרת כל מיני מאכל, ויין פוטר כל מיני משקים. אמר רב פפא, הלכתא: דברים הבאים מחמת הסעודה בתוך הסעודה - אין טעונים ברכה לא לפנייהם ולא לאחריהם, ושלא מחמת הסעודה בתוך הסעודה - טעונים ברכה לפנייהם ואין טעונים ברכה לאחריהם; לאחר סעודה - טעונים ברכה בין לפנייהם בין לאחריהם.

רש"י מסכת ברכות דף מא עמוד ב

פת הבאה בכסנין - לאחר אכילה וברכת המזון היו רגילים להביא כיסנין, והן קליות, לפי שיפין ללב כדאמרינן בעלמא (עירובין כ"ט ב) הני כיסני דמעלו לליבא, ומביאין עמהן פת שנלושה עם תבלין כעין אובליאי"ש + עוגות, מטעמים + שלנו, ויש שעושין אותן כמין צפורים ואילנות ואוכלין מהן דבר מועט, ומתוך שנותנים בה תבלין הרבה ואגוזים ושקדים ומאכלה מועט - לא הטעינוה ברכה מעין שלש, מידי דהוה אפת אורז ודוחן, דאמרינן בפרקין (/ברכות/ דף ל"ז ע"ב) בתחלה בורא מיני מזונות ולבסוף ולא כלום.

תוספות מסכת ברכות דף מא עמוד ב

אלא פת הבאה בכסנין - דטעון ברכה לפניו ואין טעון ברכה לאחריו רק בורא נפשות רבות מידי דהוה אאורז ודוחן דאמרי' לעיל (דף לו:): בתחלה מברך במ"מ ולבסוף ולא כלום הואיל ונתנו בהן שקדים הרבה. ופי' רש"י אפי' אם אכל מהן אחר בהמ"ז קאמר ולא נהירא חדא דאמרי' לעיל כל שיש בו מחמשת המינין צריך ברכה מעין שלש ועוד אמאי קאמר כיסנין לימא נמי אורז ודוחן ע"כ צריך לפרש דמיירי בתוך הסעודה קודם בהמ"ז דמיירי בה וה"ק חוץ מן הפת הבאה בכיסנין בתוך הסעודה קודם בהמ"ז דאין טעון ברכה לאחריו דפטר ליה בהמ"ז אפי' לרב ששת משום דהוי דבר מועט אבל בלא

<p><i>it does not require a blessing after it, for that obligation is discharged by reciting Birkat Hamazon. However, if it is not part of a meal, even after it one must recite on it the "One-Blessing Abridgement of Three". For this reason, the Gemara did not mention orez and dochan bread, for even if they are not part of a meal, they do not require the "One-Blessing Abridgement of Three" afterward. We do not hold like R' Sheishes, rather like Rav Huna and Rav Nachman, for the Halacha does not go according to an individual against the majority.</i></p>	<p>סעודה אף לאחריו צריך לברך מעין ג' ברכות ולהכי לא נקט פת אורו ודוחן שהרי אפילו בלא סעודה נמי אין צריכין ברכה מעין ג' לאחריו: לא קי"ל כרב ששט אלא כרב הונא ורב נחמן דאין הלכה כיחיד במקום רבים.</p>
<p>4. <u>Gemara Berachot 42a</u></p> <p>Rav Huna ate thirteen [<i>kisnin</i>] breads, of which there were three to a <i>kav</i>, and he did not recite [<i>Birkat Hamazon</i>]. Rav Nachman said to him: [These were eaten] to satisfy hunger! Rather, any [amount] around which others establish a meal, one must recite [<i>Birkat Hamazon</i>].</p> <p>Rav Yehuda was arranging [the marriage of] his son to [the daughter] of Rav Yehuda bar Chaviva. They brought before him <i>Pas Haba'ah B'kisnin</i>. When Rav Yehuda came, he heard them reciting "Hamotzi". He said to them: What is this <i>tzi-tzi</i> sound that I am hearing? Is it possible that you are reciting the blessing of "Hamotzi Lechem min ha'aretz"? They answered him: Yes, for it was taught in a Baraita: <i>R' Mona said in the name of Rabi Yehuda, Pas Haba'ah B'kisnin - we recite on it the blessing of "Hamotzi"</i>, and Shmuel said: The Halacha is according to R' Mona.</p> <p>[Rav Yehuda said to them: "<i>The Halacha does not accord with R' Mona</i>", is what was said [by Shmuel]. They said to [Rav Yehuda]: But Master is the one who said in the name of Shmuel: <i>Lachmaniyot - one may make an Eruv with them, and we recite on them "Hamotzi"</i>? It is different there, for he established his meal around [the <i>lachmaniyot</i>]. However, where one does not establish his meal around them - it is not so.</p>	<p><u>תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מב עמוד א</u></p> <p>רב הונא אכל תליסר ריפתי <u>רש"י</u> - מפת הבאה בכסנין בני תלתא תלתא בקבא ולא בריך. אמר ליה רב נחמן: עדי כפנא! אלא: כל שאחרים קובעים עליו סעודה צריך לברך. רב יהודה הוה עסיק ליה לבריה בי רב יהודה בר חביבא, אייתו לקמייהו פת הבאה בכסנין. כי אתא, שמעינהו דקא מברכי המוציא. אמר להו: מאי ציצי דקא שמענא? דילמא המוציא לחם מן הארץ קא מברכיתו? - אמרי ליה: אין; דתניא רבי מונא אמר משום רבי יהודה: פת הבאה בכסנין מברכין עליה המוציא, ואמר שמואל: הלכה כרבי מונא. אמר להו: אין הלכה כרבי מונא אתמר. אמרי ליה: והא מר הוא דאמר משמיה דשמואל, לחמניות - מערבין בהן ומברכין עליהן המוציא! - שאני התם דקבע סעודתיה עליהו, אבל היכא דלא קבע סעודתיה עליהו - לא.</p>
<p>5. <u>Rambam Hil Brachot 3:9</u></p> <p>So too dough that had been kneaded with honey, oil, or milk, or that one had mixed in types of spices, and baked it – and this is what it called <i>Pas Haba'ah B'kisnin</i> – even though it is bread, one recites on it "Borei minei Mezonot". If one established a meal around it, he recites the "Hamotzi" blessing.</p>	<p><u>רמב"ם הלכות ברכות פרק ג הלכה ט</u></p> <p>וכן עיסה שלשה בדבש או בשמן או בחלב או שעירב בה מיני תבלין ואפאה והיא הנקראת פת הבאה בכסנין ז' אע"פ שהוא פת מברך עליה בורא מיני מזונות, ואם קבע סעודתו עליה מברך המוציא.</p>